

Årsrapport 2023 for Raet nasjonalpark og Søm Landskapsvernområde

Fremlegging for verneområdestyret 24. november 2023

SNOs årlige arbeidsportefølje bestemmes av

- Våre lovbestemte oppgaver
- Sentrale bestillinger
- Regionale/lokale bestillinger

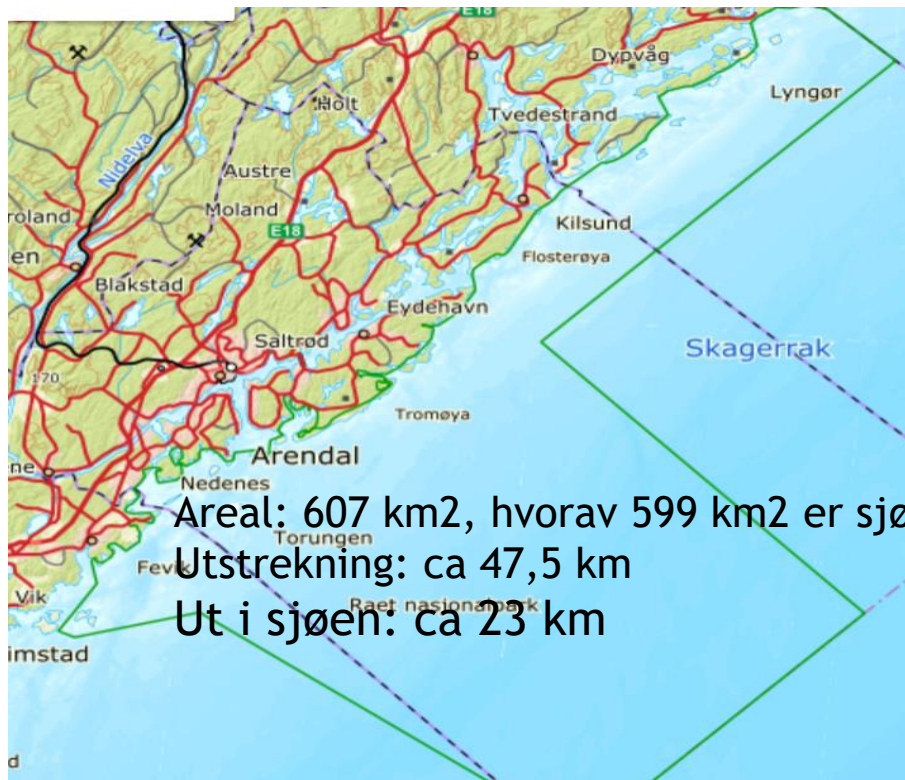
Hy

SNO og Raet nasjonalpark I 2023

1. Kjerneoppgaver (kontroll, tilsyn, informasjon)

1. Tilstedeværelse

STORATET

STATENS
NATUROPPSYN

Motorferdsel i utmark – Sentral bestilling

- Generelt høy prioritet på temaet
- Verneområder og andre sårbare naturområder viktig
- Kjente problemområder og tips

1.1 Motorferdsel i utmark

Vannskuter og øvrige båter tillatt

- Men ikke i ferdselsforbudstid i Sone A!

Motorisert i lufta

- Lavflygingsforbud på 300 m
- Droner – får noen henvendelser på dette og ser også noen selv

Ulovlig kjøring på land,

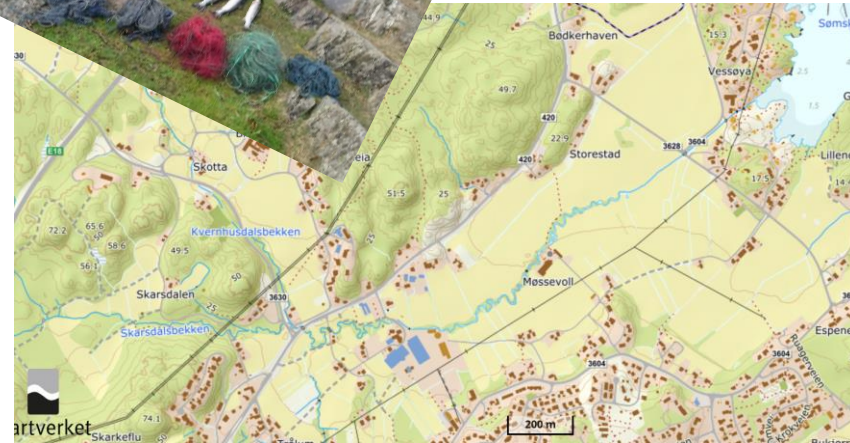
- Kjøring på Botstangen en gjenganger
Skilt satt opp – kommer et par til.

1.2 Laks og sjøørret

Laks og sjøørret

- Leter mest aktivt etter garn på våren.
- Fredningszone i Sømskilen, 12 i AA
- Stikkprøver i Nidelva og andre elver. Bistand til rettighetshaver oppsynet
- Følger med på bekkene på høsten – både mtp vandringshindringer og event. Lystring
- Allemannsbekken - får nytt rør til jul
- Nedenes bekken – graving 23. Følger med

Ingen ulovlige garn i Raet np i 2023 etter lakseloven. Bildet vier tidligere beslag av sjøørretgarn vest for parken. Men de anadrome bekkene er svært viktige - tiltak på gang med viktig effekt inn i Raet np.

1.2 Sjøfugl (jaktoppsyn)

- Ny periode fra 2022 - 2028.
- Innskrenkninger har nok redusert interessen for denne jakta!
 - ærfugl - kun jakt på hanner i AA. Max 5 pr døgn og 25 pr år
 - Ikke svartand, kun i x- Østfold
 - Ingen måkearter
 - Skarv med hvit buk.... (ungfugl)
 - Justert jakttid fra 10.9 – 9.11 i sjøen
 - I ferskvann 10.8 – 23.12
 - Mye skadefellingsaktivitet på grågåås. Mange klager
 - Tips ulovlig jakt i Hovekilen på sjørørre i november 23

Jaktoppsynet på sjøen utføres ofte i forbindelse med andre oppgaver. Begrenset aktivitet i A-Agder.

Sjøfugljakt i Hovekilen. Jegere satt i land på ulike steder i kilen og båt som bringer og henter - og jager? Foto; SNO v Arild Pfaff

Hovekilen og Sømskilen er svært viktige
vannfugllokaliteter

1.3 Tilsyn med verneforskriftene

Ilandstigningsforbud i hekketida i sone A (15/4-15/7) Utvidelse på gang.

- Folk er flinke til å respektere forbudet
- SNO, herunder SGT, avdekket ikke brudd på ilandstigning i sone A i parken 2020, 21 eller 22. I 23 to tilfeller oppdaget i land på Lille Torungen (privat seiltur – ikke fulgt opp)
- Raet np verneforskrift er innholdsrik og området besøkes av mange mennesker
- Behov for sonemerking eks. Sone B og ferdselssone på L. Torungen.

Den 8. juli 2019 var det flott vær. Da var det tre tilfeller med ilandstigning, her på Indre Halvorsholmen og to båter på Lille Torungen.

2. Bestillingsoppgaver

2.1 Tiltak – tilsyn og oppfølging

- Fleste tiltak, herunder skjøtelsoppgaver i regi av forvalter/styre. Ønske fra SNO
- Sno fører tilsyn med forvaltningens gjennomføring av tiltak
- SNO kan følge opp tiltak i felt etter bestilling.
- Samarbeid mellom forvalter/styret, kontraktører, SNO
- Større tiltak i 2023. Spornes og Tromlingene veg. Rydding, Vaodden ruin like om hjørnet
- Bestillingsmøter, 1 og 2 - forvaltningen-SNO - gjennomgang, oppdateringer begge veier, innspill til nye tiltak, tildelinger, prioriteringer mm

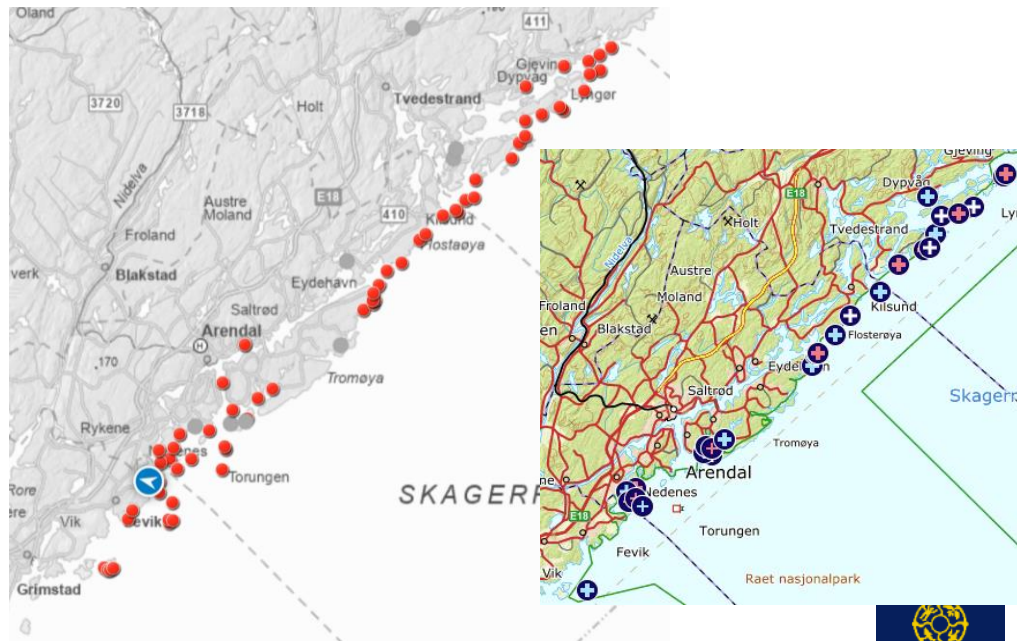
Oppdukkende oppdrag/bestillinger

2.2 Bekjempelse av fremmede arter - fauna

Mink

- *SNO v/Arild fra Valløya tom Tromøya midt – 32 feller*
- *Innleid v/ Bjørn Tromøy øst – 5 feller*
- *SNO v/ Fredrik frå Skinnfelltangen og østover - 26 feller).*
- *Digitale varslere på samtlige i Arilds teig. Fredrik får i løpet av vinteren/våren 24. Gjør jobben vesentlig mer effektiv*
- *Fangst med feller hele året.*
- *Jan Monrad og Bjørn innleid. + private?*
- *Jakt med hunder på vinter og vår. Jan Monrad, Bjørn, Jon Erling, Arild*
- *Mørketall – noen private tar ut noe mink*

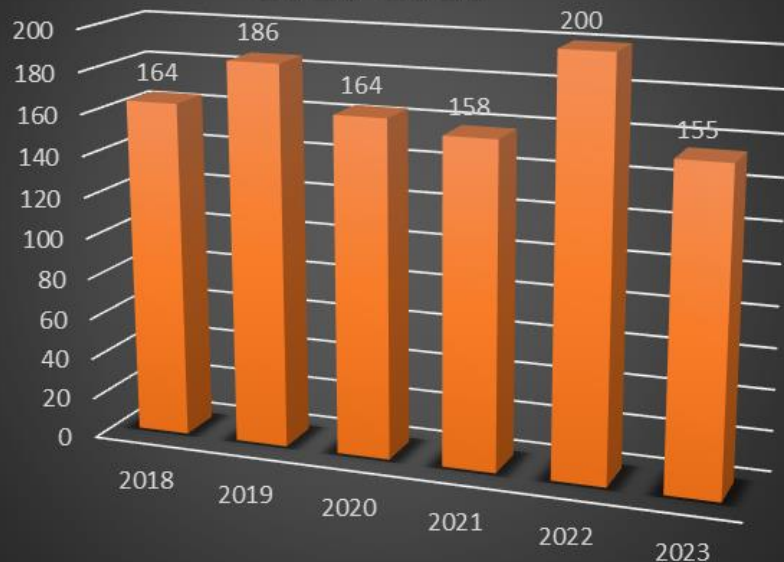

Uttak av mink i Raet np 2023 og plassering av feller.

Uttak av mink i Agder

- Hund og feller
- Gjøres av flere ekvipasjer i regi av SNO
- Noen ivrige private bidrar, men bare delvis med i statistikken,
- Private aktører; Rune Blix/Ove Corneliussen fra Høvåg og Øyvind Tønnesøl fra Risør
- Merk. Data fra Tønnesøl lagt til i basen i 18, 19 og 20. Rundt 30-40 mink i året.

Antall mink tatt ut i Agder i
2018-2023

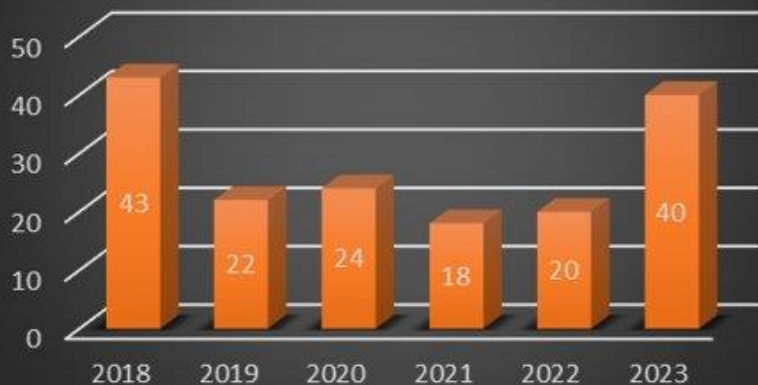

Uttak av mink i Raet nasjonalpark

- Mer enn 20 nye feller
I østre felt I 23
- Digitale varslere på samtlige I v
estre felt I 23

Antall mink tatt ut i Raet nasjonalpark 2018-2023

Blant annet derfor ønsker vi å ta ut mink...

Forslag til tiltak i Raet np i 2024 ...

- Re-åpne Hasleøysundet - bro løsning
- Ferdigstille Haslebukta masse uttak
- Fjerne hytteruin, Vaodden - oppstart 2023- ferdig 23? SNO leder arb.
- Fjerne lekter, Rødøya - tilbud innhentet av SNO i 23 - avvent
- Restaurere steingjerder i Søm lvo-rapport fra SNO utarb. og gryteklart
- Fortsette svartelisteuttak; mink, rykerose, platan, mispel osv
- Steinbord og eikebenker noen steder - eks. Storesand og Lillesand
- Fjerne gamle telefonstolper i Bøkeskogen. Telenor... er på saken
- Vurdere retting på Botne - utfylling

...Tiltak Raet np 2024 fortsetter

- Tromlingene - status og veien videre? SNO bistand?
- Spornes -status og veien videre? SNO bistand?
- Fjerne telefonstolper i Bøkeskogen på Søm - SNO prøver å komme i mål
- Merke sone B - sårbar natur og arter, samt ferdselssone på Lille Torungen
- Vurdere å kreve retting på Botne - utfylling av masse

Vurdere krav om retting på utfylt masse på Botne

- Tips om ulovlig massedeponering
- Omfattende, grusing i tillegg
- Anmeldt av SNO
- Ligger til påtaleavgjørelse
- Forvalt. Kan kreve retting parallellt
- To ulike spor - straffesporet og forvaltningssporet.
- Begge kan brukes samtidig - ikke dobbeltstraff
- Bot er en reaksjon, men opprydding av synder/skader er også en viktig reaksjon
- Krev retting...

Hytteruin på Vaodden

To, tre gamle telefonstolper – tungvindt!!!

- Stått der I åresvis uten funksjon
- Ledning datt delvis ned. Tok kontakt men like vanskelig da som nå å få kontakt. Fjernet ledning selv
- Først innspill I dialogen der Jenny forsøkte
- Jeg tilbydde meg å ta over saken
- Er I gang I år igjen men...
- Fikk etter mye om og men tak på Telenor som ber meg kontakte Eltel... se korrpondanse...

Rapport over samtlige steingjerder og status i Søm Ivo er levert

Steingjerder i Søm Landskapsvernområde

- Oppdatert status, februar 2022 -

Statens naturoppsyn v/Arlid Pfaff

- Totalt ca 1,8 km steingjerder
- Ulike typer og tilstand
- Alle er oppmålt, bilder av samtlige, status angitt
- SNO har foreslått behov
- Prosess i gang m/Ragg
- Ikke tildelt midler i 23.
- Ligger der gryteklart. Midler 24?

2.3 Avfall (marint søppel) og forurensning

- SNO, SF, lokal forvaltning, Våre strender, Green-bay, Strandryddedagen, skoleklasser, speidere, private, SALT, Hold Norge rent, Agder Renovasjon, innleide pensjonister Noen kommer og noen går....
- Skjærgårdstjenesten:
 - Rydder sjøfuglreservatene før 15/3

3. Overvåking og dokumentasjon

Sjøfugler – veldig god rigg i x-A-Agder

- Omfattende reirtellinger hvert 3. år- Telt i 2022. Rapport kommer
 - Sjøfuglreservatene
 - Sone A i parken
 - A-lokaliteter
- Teistkasser ca 20 står i np
- Havhestkolonien - ikke fugler i 23
- Reirtelling av skarvekoloniene etter hekking -Nei
- Lett tilrettelegging for teist og havhest-nei
- Rydding av skarvereir for søppel - utført
- Uttak mink - ja
- Jaktoppsyn - ja

Geir hos fm reirteller skarvekolonien på Skurvene sammen med SNO

Hvor er sjøfuglene i parken?

Her vises to av de mest sjøfuglerike områdene i Rømt np; «Triangellet» og Askerøy Stangholme/Flatskjæra

STATENS
NATUROPPSYN

Resultater overvåking av havhest, teist og skarv i parken

- Havhestkolonien (EN) utgjøres av 1-3 par - ett av dem fikk en unge i tre år. Ikke i senere år. Ingen fugler i 23. Over 20% nedgang i Norge de siste to generasjoner
- Ett kjent par med teist (NT) i Raet np, på lille Torungen. Hekker nå årlig. Mink uttaket?
- Storskarv (NT). Treffsikker totaltelling av hekkende par i A-Agder i 2020, 2021 og 2022 bestanden øker

Teistens krav til levested sammenfaller med minkens...

Dokumentert hekking av teist i A-Agder i 2017.
Forrige var i 1989. Hekker nå fast på Lille
Torungen. Få par i Agder og i parken.

10-
SEKTORATET

STATENS
NATUROPPSYN

Tilrettelegging for teisten utover å fjerne mink

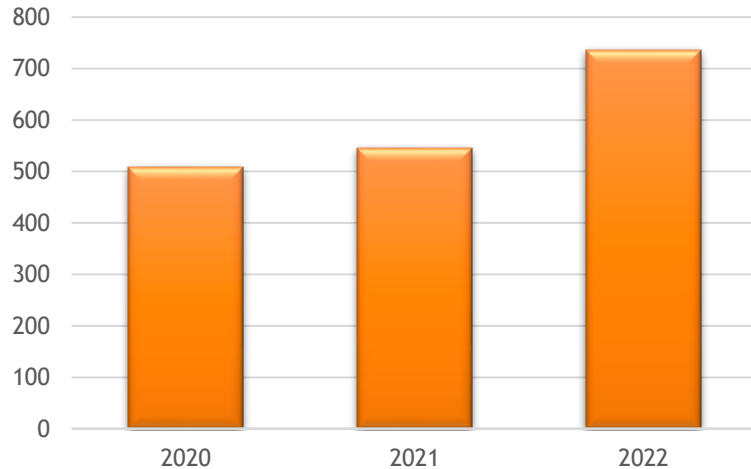
Resultater overvåking av sandlo, rødstilk og vipe i parken

- Sandlo hekker på Troml. (3-5 par?) og Merdø (1 par)
- Rødstilk obs i hekketid; Troml. Merdø, Jerken, S. Torungen, Hove og Bjelland
- Vipe - neppe hekkende i parken

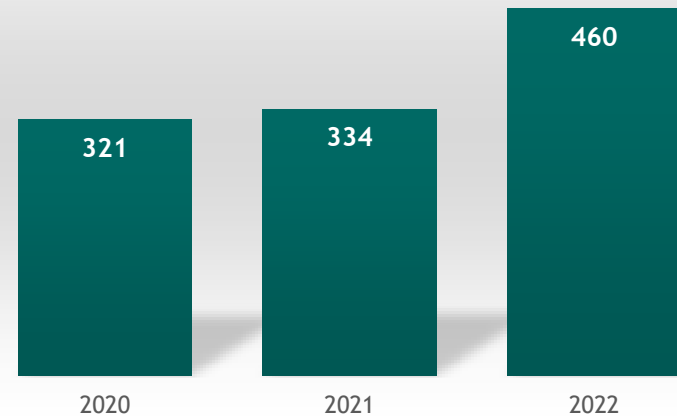

Storskarv hekking i Agder og i Raet np

Antall storskarvveir i Aust-Agder

Antall storskarvveir i Raet nasjonalpark

Parkens Juvel - er den borte nå?
Ett til tre par i den lille kolonien
Én unge i 2015, 17 og 18 - samme paret
Ikke vellykket senere, men de er der og
forsøker. Ikke fugler der i 2023.

Havørna og vandrefalken er tilbake men...

- Havørna og vandrefalken er i parken hele året og begge hekker nær. SF bestiller SNO ressurs på havørn, jaktfalk og hønsehauk
- Når kommer hubroen, oteren, tårnfalken og tyvjoen tilbake? Overvåking hubro er nasjonalt forankret.
- SNO og gode samarbeidspartnere følger med...

4. Samarbeid med andre etater

4.1; Mange etater å samarbeide med

- Politiet
- Forvaltningen
- Fiskeridirektoratet
- Skjærgårdstjenesten
- Mattilsynet
- Kulturmyndighetene

5. Oversikt pågående straffesaker

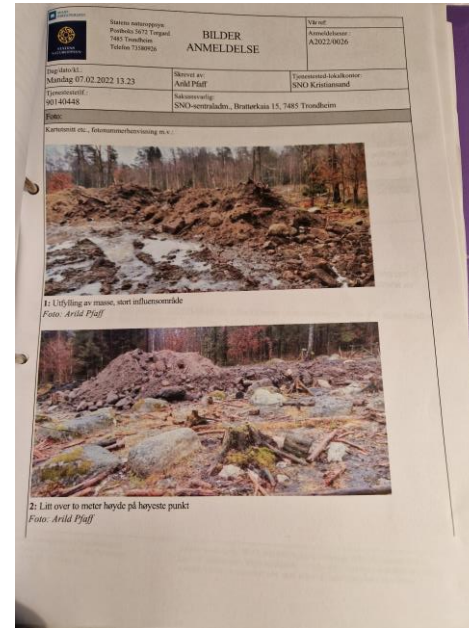
5.2 Anmeldelser i og nær Raet np og Søm lvo

Anmeldelser i/i umiddelbar nærhet av Raet np/Søm lvo, anmeldt av SNO eller som følge av samarbeid sno/politiet
Sakene anmeldt eller avgjort i 2023, eller venter på avgjørelse. Politiet tilbyr seg å informere om saker, avgjørelser, anmeldelser, klager osv.

Verneområde	Anmeldt forhold	Kommune	Status i saken	Kommentar
Raet np	Naturmangfoldloven. Utfylling av masse på Botstangen jan/feb 2022	Arendal	Ferdig etterforsket, til påtalebehandling	Pol anmeld nr 15663677

Ingen anmeldelser av SNO i parken i 2023

- Men en sak gjenstår fra 2022
- Utfylling av masse på Botne i jan/feb 2022.
- Storfebeite, rimelig intensivt
- Påvirket areal 362 m², fra 0 til over 2 m i høyden
- Ligger til påtaleavgjørelse
- Forvaltningen kan kreve retting - uavhengig av straffesaken og event utfall av denne

1. Anbefalinger til styret for Raet np/Søm Ivo 2024

Vær bevist på mandatet og utøv en kunnskapsbasert forvaltning!

- * Fremskaff det en mangler av kunnskap
- * obs på arealsakene - bit for bit.....
- * Bekjempelse av fremmede arter bør ha fokus, mink, rynkerose, mispel, berberis... Dette er trusselarter for norsk natur og for brukerne av den
- * Beitedyr – faglig forankring for å optimalisere måloppnåelse i tråd med verneformålet
- * Mange store og små tiltak for å fremme verneformålet!
- * Be om feltbistand av SNO til det meste! bagrunnsdata, oppsjekking, befaringer, feltbiten av tiltak, oppfølging, sluttbefaringer – ikke sikkert vi kan bidra på alt, men forsøk!

Verneformålet for Raet nasjonalpark:

§ 1. Formål

- Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.
- I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.
- I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.
- I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.
- Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Takk for oppmerksomheten og for samarbeidet og lykke til videre i den svært viktige jobben dere gjør!

